

אשר הם שלשה עדיין לא זכיתי להדפיסם מקורת הזמן אשר חיצו נחתו בי אמרתי אל אלוה ישמע תחינתי שגם המה יבואו אל בית הדפוס בחיים חיותי, עוד הטה ה' חסדו עלי לחבר את חבורי קובץ על יד והוא מהדורא בתרא למסכת ברכות ושבת ומקומ' אשר נשמטו בחבורי יד דוד, ועל משניות מסדר זרעי' ובפרטות על דברי הר"ש אשר רבו בו הטעות ועלו בו קמשונים, אח"כ פניתי לבי אל דברי אגדתא... כי בכל דור ודור היה להם דרך אחר, ובאשר לעולם אל ישנה אדם מן המנהג בחרתי בדרך הנהוג אצלנו על דרך המחברים האחרונים וכתבתי איזה פרפראות על כל פרשה ופרשה שבתורה ועל מגילות אסתר... כ"ד הכותב פה שטראסבורג כ"ח שבט תקס"ח [1808].

ספר שלל דוד כולל שני מחזורים של פרשיות התורה – 'ספר א' ו'ספר ב', כל מחזור בספירת דפים לעצמו, והמחבר כתב בדף סב מפתח לפרשיות השבוע ובו ציין לכל פרשה את הדפים בספר א ובספר ב. ספר ב, דף יח ע"א, בכתובה אחרת בשוליים: 'ואני הצעיר מצאתי דבר זה בספר דברי שלמה להרב מו"ה שלמה שלם זצ"ל [פפד"א תקי"ג]... בשם הרב קרבן שבת שהביא בשם הרב עמודי שבעה... עיי"ש'.

104–100

17 × 21.5 ס"מ. 179 (מניין מקורי: 1–קפד) דפים. 35 שורות בעמוד. סוף המאה ה-18 וראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף. מס' 9b. מתנת משפחת סול פינשטיין.

מנחת עני, 'הקונטרס הישן', מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

חידושים על סוגיות הש"ס. לפנינו 'הקונטרס הישן' של מנחת עני. בכ"י 102 ערך המחבר מפתח לשלושת כרכי מנחת עני ול'קונטרס הישן' של ספר זה. הציונים במפתח מתוך 'הקונטרס הישן' מתאימים לתוכן כתב היד שלפנינו, ומכאן שחידושי הסוגיות שלפנינו הם 'הקונטרס הישן' של מנחת עני. גם התאריכים המצויינים בראשי הדפים מאשרים זאת: 'זה כתבתי בפאריס יום ג ט"ז אייר מחוסר ספרי' (טו ע"ב), 'זה כתבתי בפאריס ג סיון תקס"ט [1809] מחוסר ספרי' (טז ע"א), 'את זה כתבתי בפאריס ב תמוז תקס"ט מחוסר ספרי' (ל ע"א), 'בע"ה התחלתי מסכת עירובין א"ח [אסרו חג] של סוכות משנת פינ"ת [תקמ"מ 1779] יקרת לפ"ק' (עח ע"א), 'פורים תקל"ח [1778] בא מעשה לידי שלא ראיתי מיום עמדי על דעתי' (קסד ע"ב). מנחת עני נדפס, לא על פי כתב היד שלפנינו, בירושלים תשל"ד–תשמ"ד.

16.5 × 21.5 ס"מ. [1] + קמ דפים. 30 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף. מס' 6. מתנת משפחת סול פינשטיין.

מנחת עני, חלק שני, מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

חידושים על סוגיות הש"ס. בשער, בכתבת ידו של המחבר: 'מנחת עני. חלק שני. זה עני קרא מטרדות הזמן הבלתי נאמן לא יתנוני השב רוחי כרצוני נודד מביתי בלא ספרים אשר חנני ה' וכלו כחי לעסוק

בתורה כרצוני וכחובתי מפני טורח הצבור המוטל עלי תמיד, וזאת נחמתי שאחד המרבה ואחד הממעט לעסוק במלאכת שמים כפי האפשרי ואקוה כי יחנני ה' צבאות לשוב אל ביתי ואל בית מדרשי לברר עוד הדברי' שנית ולעיין בספרים ולברר הדברי' לכוון להלכה ולאמיתתה של תורה אבי"ר. פה פאריס יום ג ג לחדש סיון תק"ע [1810] ראשון מימי הגבלה בזמן שעמדו אבותינו בהר סיני לקבל את התורה התמימה, הקב"ה יזכני לחדש חרושי תורה שקיבל נשמתי בהר סיני יוסף דוד זינצהיים'.

29x18 ס"מ. [1] + קנא דפים. 45 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף. מס' 7. מתנת משפחת סול פינשטיין.

מנחת עני, חלק שלישי, מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

חידושים על סוגיות הש"ס. בשער, בכתיבת ידו של המחבר: 'מנחת עני. חלק שלישי. כשמו כן הוא זה עני קרא מטרדות הזמן הבלתי נאמן... החותם פה פאריס יום כ"ה לחדש מנחם תק"ע [1810] לפ"ק יוסף דוד זינצהיים'. בסוף החיבור הוסיף המחבר מפתחות לספרי מנחת עני. תחילה ערך מפתח הסוגיות לפי סדר אלפביתי: 'מפתח פתחי הערוכין אשר באו בשלשה קונטרסים מנחת עני ובקונטרס הישן וציינתי דרך א ב ג ומה שלא נכתב האות הוא בקונטרס הישן'. 'הקונטרס הישן' נמצא לעיל כת"י 100. אחר ערך רשימת מאמרים שנידונו בספר מנחת עני. רשימה זאת ערוכה לפי סדר הספרים הזה: פירוש רש"י ופירוש רמב"ן לתנ"ך, ירושלמי, משניות, תלמוד בבלי, רמב"ם ומפרשיו, פוסקים ראשונים, טור וב"י וש"ע ואחרונים, שאלות ותשובות. כללים. בסוף הרשימה כתב המחבר: 'ב"ה שסיימתי המפתחות ביום א לחדש שמרבין בו שמחה תקע"א [1811]'.

23x18 ס"מ. [א] + קמה דפים. 35 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף. מס' 8. מתנת משפחת סול פינשטיין.

מנחת עני, חלק רביעי, מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

חידושים על סוגיות הש"ס.

בשער, בכתיבת ידו של המחבר: 'מנחת עני. חלק רביעי. עד כה ברכני ה' להתחיל כהיום החלק הרביעי הזה, וכה יזכה אותי להשלים להתחיל ולגמור ספרים הרבה ולחדש חידושי' לאמיתותה של תורה, וטעם קריאת שם הזה מנחת עני כבר כתבתי בחלקים הקודמים. פה פאריס יום ב' עשרה ימים לחדש שמרבין בו שמחה שנת תקע"א [1811] לפ"ק יוסף דוד זינצהיים'. בסיום החיבור, בדף קלז ע"ב, כתב המחבר: 'עד כה עזרני ה' להשלים קונטרס הזה היום יום ג חי לחדש מרחשון משנת תקע"ב [1811], עם היות כי נתבטלתי מלימודי כמו ג חרשים מן ר"ח אב תקע"א עד ר"ח חשון תקע"ב שהייתי בביתי ובחומותי בעיר שטראסבורג עוסק בצרכי צבור תמיד ולא היה לי פנאי כלל וכלל וללמוד בעיון מחמת הטרדות הגדולות אשר מנעוני. אתחנן אל ה' כמו שעזרני לגמור קונטרס הזאת כן יזכני לגמור שאר חבורים ולהדפיס את החבורים אשר כבר חברתי ולחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל להיות בכלל מזכה

אשכנז – פרשנות, הלכה ודרוש

את הרבים. יוסף דוד זינצהיים'. בסוף החיבור ערך המחבר את 'מפתח הערוכין' ואת רשימת המאמרים שנידונו בחלק זה של מנחת עני.
חלק חמישי של מנחת עני, בכתיבת ידו של המחבר, נמצא בירושלים, בית הספרים הלאומי, 867 ° 4.

17×24 ס"מ. צו דפים. 35 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף.
מס' 9. מתנת משפחת סול פינשטיין.

1. דפים א-סה: מנחת עני, חלק שישי, מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

חידושים על סוגיות הש"ס.

בשער: 'מנחת עני. חלק ששי. עד כה עזרני ה' להתחיל חלק הששי מקונ[ט]רסי מנחת עני... הכותב פה פאריס ביום ב' כ"ח סיון תקע"ב [1812] לפ"ק יוסף דוד זינצהיים'.

2. דפים סו-צז: חידושים על משנה, סדר מועד, מאת ר' בנימין ב"ר צבי הירש אויערבך.

חיבורים נוספים של המחבר ראה להלן כתי" 185.

105

17×21.5 ס"מ. [א] + רפה דפים (דף רפה – ריק). 5-35 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כתיבה אשכנזית.
אוטוגרף.
מס' 11. מתנת משפחת סול פינשטיין.

1. דפים [א]-רפב: ספר דעת דוד מאת ר' יוסף דוד זינצהיים.

הערות קצרות על שו"ע יורה דעה. בשער: 'ב"ה ספר דעת דוד על ש"ע יורה דעה חלק ב' מהגאון המפורסם מו"ה יוסף דוד זינצהיים זצ"ל כנזכר בחלק הראשון'. המחבר השאיר הרבה דפים ריקים להמשך הכתיבה וכן מקומות פנויים בין ההערות, ונראה שהחיבור שלפנינו הוא ראשי פרקים בלבד לחיבור שלם על שולחן ערוך יורה דעה.

2. דפים רפג-רפד: 'נשאלתי על מה שנהגו במקצת מקומות שהגשים תופרות היריעות של ס"ת בגידי' ופקפקו בדבר'.

106

20×31 ס"מ. 37 + 664 דפים. 45 שורות בעמוד. ראשית המאה ה-19. כריכה מקורית. כתיבה אשכנזית. אוטוגרף.
מס' 1154. אוסף ברלין.